

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyéig. — Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitléri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

A Királyföldről.

ar. — A királyföldi egyetem haza oszlott a végzett munka után. E becses lapok folytonos figyelemmel kísérték tárgyalásait s így fölösleges azokra visszapillantást vetni. Csak annyiban emlékezem meg azokról, hogy az eredmény oly párt-többséggel vivotott ki, mely a magyar jogállam alkotmányos és korszerű intézményeihez mindig hűnek mutatkozott, szóval, a politikai és pénzügyi kérdésekben is az ifjú századok győztek, alkotmány-hű magyar és román követársakkal szövetkezve az utójjára csaknem egyetem felére felszaporodott ó-századokkal szemben; így került az ujjegyházi representatio, stb. az acták közé egyéb különvéleményekkel együtt, a Királyföld új municipalis szervezetét illető javaslat pedig felküldetett a m. kir. belügyminiszterhez.

E munkát sorsáról maig mit se tudunk. Mig hazánk többi törvényhatóságai az 1870. 42 tozkk. életbeieptetése szempontjából június 15-én tartand-ják meg közgyűléseiket, hogy az idézett törvény 91. §-e értelmében a szervezési tervezet kidolgozására, tulajdonkép a részletek javaslatba hozatalára bizottságokat válasszanak: a Királyföld népessége még nem is sejti, mikorra nyílnak meg számára is a reform útvet ígérő utjai.

Pedig tudva van, hogy az itteni állapotok mindazokra nézve, kik nem esküsznek föltétlenül a még erősen álló ódonserű bureaucratia szavára — politikai nullák a közügyek körül s az új képvisel-letek dacára a szabad fejlődés, szabad mozgás itt nálunk még csak jámbor óhajts.

De nemcsak itt a Királyföldön, hanem az erdélyi többi törvényhatóságokban is rosz vért csinál, s a reformmú előhaladására gátolag hatand az itt szemléltető mozdulatlanság, a mi nemcsak a Királyföld nemzetség lakóit korlátozza jogaik kellő hatálylyal való gyakorlásában, hanem az általános átalakulás menetét is elszibbasztja.

Az egyetemi javaslat már hetek óta fenn van a belügyminiszteriumnál, volt tehát alkalom azt egyéb előtanulmányokkal s gyűjtött adatokkal egybevetni, szóval a dolog állását tisztázni; — a királyföldi lakosság igényeit, kívánatait sem fődí a titok leple; mi tehát valószínűnek tartjuk, hogy a Királyföld szervezését illető törvényjavaslat már elkészült, s így azt óhajtanók, hogy még a jelen országgyűlési ülésszak alatt történjék valami olyan lépés, melyből mi királyföldiek tájékozhatunk magunkat a jövő utaira nézve, s a számunkra kilátásba helyezett municipalis jogok mértéke iránt. Ez a folytonos bizonytalanság, kivételes állásbantarás a kiváltságot egyedáru életfonalát ok nélkül nyújtja hosszabbra, a kegyeltek köréből kizártak közt pedig elégtelenséget szül; e felett a halogatás szükség mellett ma már alig lehetne megállható okokat felhozni. Tisztázzuk valahára a helyzetet, ne engedjék azt mind bonyolultabbá válni a kivételekre halmozott újabb kivételekkel!

Román helyreigazítás.

+ A brassói magyarbarát románok ellen Balázs-falváról szórt vádak teremnek jó gyümölcsöket is, így a „Telegr. Rom.”-ban a következőket olvassuk, egy n-szebeni román tollából:

A brassóiak felláztak, megsérték, beszenyezték a román nemzeti érzületet, eladták a nemzeti érdekeket a magyar nemzetnek; így kiabálnak (nemely román) lapok, tudósítók a világba: a nemzet elárultatott, vesztélyben van! s mindezt a brassói románok mivelték. Ezeket írják róluk a modern román elégtelenség. Hogy hozhatták ki sokrúdkból ezeket, kik mint a nemzeti jövő őrei ülnek Pithia triposán, s azt követelik maguknak, hogy csak ők lehetnek a román nemzet vezeterei.

Felszólal elmondja, hogy a brassóiakat kézfogásra indítá azon indignáció, melyet a porosz győzelme magasztalása okozott; azon győzelme dicsőítése, melyek ama nemzet felett vívatlak, mely maig egyedül oltalmazta a leigázott népeket, s szülte a liberalismust. Ez az általános indignáció ragadta meg a brassói románokat is, midőn a pangerman riadó, a „Wacht am Rhein”, a Barcaza határai közt is felhangzott.

A románok és magyarok, kik hívek polgári kötelemeikhez, a hazával és trónnal szemben, nem engedhet-tek lefolyni a német győzelmi ünnepélyt a nélkül, hogy életelt ne adjanak. S vajon tehettek volna-e jobban, mint az által, hogy testvériesültek, s kifejezték loyális érzelmeiket a nemzet, haza és dynastia irányában? Vagy talán a román kritizálók (t. i. a balászfalviak) azt óhaj-tották volna, hogy a románok és magyarok hasonlóan dicsőítsék az 1866-beli ellenséget?

De a brassói egyesülésnek volt helyi jellege is. Az ottani népesség nagyobbára román, kevés (?) ma-

gyar és szász. A századok a regulatívumok alapján minden politikai testületben többséget képeznek, s az által indítják neheztelésre amazokat, hogy minden alkotmányos javadalmakat és anyagi eszközöket saját hasznukra aknáznak ki. Ezzel szemben az egyesülés legközelebbi célja volt: kezdet fogni románnak magyarnak, s így egy erős társadalmi politikai ellenzékét képezve kivívni azon jogokat, melyeket a szász kisebbség megtagad.

Az ily szövetkezések szokásosak az alkotmányos életben, s gyakorolták azt a n-szebeni románok is, a magyarokkal és ifjú századokkal szövetkezve a városi képviselőt megújítása alkalmából; így egyesültek az egyetemen a román követek a nemzetség kormánypart követivel. E román követek a királyföldi románokat képviselték, köztük volt Bologa, Macelariu, stb.; ezek sokkal szembeütközött módon pactáltak a nemrománokkal, mint a brassóiak; de azért őket nem dorgálta meg sem a Pithia (t. i. a balászfalviak), sem más oraculum, sem azon lapudósítók, kik most minden tartózkodás nélkül kövél dobálják a brassóiakat az ő loyális érzelmeikért, melyeket a dynastia, a haza egysége, a romanismus és a valódi érdekek iránt feltüntetnek.

Nem a brassóiak a herostratusok; nem ők hajhászák a népszerűséget; nem ők hajlonganak a nemzeti oltár és más oltárok előtt, a honnan várhatók a világi és másféle javak.

Ez a román helyreigazítás a „Telegr. Rom.”-ban a lap homlokán jelenvén meg, szerkesztői szelidítő glossa nélkül — bir némi fontossággal; s úgy látszik nemcsak a Brassóból utlapozott B. urnak szől, hanem érthet-nek belőle azok is, kik nagy fizetéses államhivatalokat viselve, reá érnek játszani az elégtelenség közt a kérélt-hetlen agitátorok szerepét is, ha nem is nyíltan, de úgy a pokrók alatt, magas szemöldökkel, mintha csak a nemzeti tulzok nagy álmának valóításán fáradoznának, bárha egészen másért fáj a fejük, s egyébre vásik a foguk.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jun. 6. 12 óra 30 p. délután. Érkezett Kolozsvárra jun. 6. 1 ó. 5 p. délután.

Páris, jun. 4. A lapok helyeslik a száműzetési törvény megszüntetését. A szabadelvű lapok mondják: ha Napoleon a számkivetés megszüntetését felhasználná, a törvények szerint, mint a hadsereg főparancsnoka a sedani kapituláció miatt haditörvényszék elé lenne állítandó.

(Zürich Canton.) Künsnacht, máj. 30.

Tekintetes szerkesztő ur! Egy pár sort már régóta akartam írni e kanton tanítói egyleteiről, de szándékosan késlekedtem mind addig, míg egy gyűlésben személyesen is résztvehetni alkalmam lesz. Végre a várva várt idő e hó 27-én eljött s most, kapcsolatosan egy gyűlés folyamával a legnagyobb készséggel teszem meg az alább következő rövid közleményt.

A tanítói egyletek három fokozata különböztethető meg u. m. Egyetemes zsinat (Schulsynode), Bizottmányi gyűlés (Prosynode) és kerületi gyűlések (Kapitel.)

Az egyetemes zsinat tagjai: minden tanító, a falusi népiskolán kezdve az egyetemi tanárokkal; továbbá a tanügyi tanács (Erziehungsrath) tagjai s azon bizottmányok, melyek felvigyáznak az egyetemre, seminariumra, kanton iskolára, (értve alatta a gymnasiumot és ipariskolát); a kerületi iskolákra. A tanügyi tanács azonban két tag által képviselteti magát rendszeren.

Az egyetemes zsinatot mindig 14 nappal megelőzi a bizottmányi gyűlés. Ennek tagjai: a zsinati elnök, ki szótöbbséggel 2 évre van választva; minden kerület (van ilyen 11) egy-egy küldötte; a gymnasium, ipariskola s a winterthuri felső iskola egy-egy küldötte; a képezde igazgató, végül az oktatásügyi tanács két küldötte. Ezen bizottmány állapítja meg a zsinat elébe menő tárgyakat, valamint a kerületi gyűlések körébe tartozó vitatárgyakat s a zsinat tanácskozási sorrendjét. Tehát sem a zsinaton, sem a kerületi gyűlésben nem fordulhat elő oly tárgy, mely a bizottmányban megvitatva nem volt. Az egyetemes zsinat évenként rendszeren egyszer ül össze, még pedig september hónapban, rendkívüli esetben többször is.

A bizottmányi gyűlés is mindig csak az egyetemes gyűlést megelőzőleg ülésez, mindkettő Zürichben.

A kerületi gyűlések évenként 4-szer tartatnak, azonban rendkívüli esetekben jogositva van az elnök többször is egybehívni.

Ezen gyűlés tagjai: elnök, jegyző és könyvtárnok mind két-két évre választva; a kerület hivatalban levő minden tanítója, kimaradásukat csak rendkívüli esetek mentesítik; a képezde rendes tanárai és a mintaiskola tanítója.

A 11 kerület elnökei évenként egyszer, rendszeren a kerületi gyűléseket megelőzőleg, a képezde igazgató elnöke alatt Zürichben összegyűlnek, itt állapítják meg a kerületi gyűlések évi tárgysorozatait, melyek között első a bizottmány által kijelöltek, ha ilyenek vannak.

A kerületi gyűlések tárgyai: bizottmányi előterjesztés, próbatanítás egy tanító által, kit mindig három héttel a gyűlés előtt az elnök felszólít; önként választott tárgyról értekezés valamelyik tanító részéről; ki azonban előre tartozik értesíteni az elnököt, hogy az egybehívó körlevélben kiírassa. Ha ily vállalkozó senki sincs, akkor az elnök köteles értekezletet tartani, egyleti belügyek és végül az összes tanítók kardala zárja be a gyűlést.

Az így lefolyt gyűlések jegyzőkönyveit a képezde igazgatójához küldik be, ki év végén ennek alapján az összes 11 kerülettről (referál.) jelentést tesz az egyetemes zsinatnak.

E hó 27-én az igazgatóval részt vettem egy kerületi gyűlésen Andelfingenben. A gyűlés 9 órakor nyílt meg és 2 órakor d. u. végződött be. Tárgyai következők voltak: Tagok számbavétele, mult gyűlési jegyzőkönyv hitelesítése, próbatanítás a rajzolás elemeiből a három elemi (alsó) osztály növendékeivel. A végzett tanításra tett különböző megjegyzések igen érdekes vitakozást idéztek elő. Második tárgy két jeles értekezlet „Európa melegségi viszonyairól”; mindkettő beható alaposággal és folytonos érdekléssel fejtette tárgyát. Harmadik tárgy: előterjesztés két tanító választására, kik Zürichbe küldendők, hogy ott államköltegen a természettani és vegytani eszközök tanítását és kezelési módját elsajátítsák. E két tárgy tanítása most lett kötelezett a néposkolákban és ott az ugynevezett kiegészítő iskola 13—15 éves növendékeinek kell tanítani, kik ezzel iskolai tanulmányait bevégezik. Bár ezen új tantárgy behozatalát minden tanító helyeselte, mégis hatalmasan felszólalt az eljárás ellen, minthogy az oktatásügyi tanács ez új tantárgyakat a tanítók előleges megkérdése nélkül hozta be, holott törvény szerént csak velek együttesen javíthat vagy változtathat a már meglevő tanrendszeren. A két tanítót kijelölték ugyan, de egyszersmind jogsérelmeket is fölterjesztették.

Negyedik tárgy könyvtárakra vonatkozott a tagsági évi díjt 1 frankról 1 fre. 50 centimra (a mi pénzünk szerint 60 kr o. é.) emelték. A tagsági díjon kívül mind a 11 kerület könyvtára gyarapítására kap az államtól évenként 60—60 frank segélyt.

A képezdei tanárok csak szenvedélyes tagjai az egyletnek, mennyiben a tanácskozás folyamára semmi befolyásuk nincs. Itt Andelfingenben azon kívánság nyilvánult, hogy az egylet igen szívesen venné, ha megjelenő tanárok bármely önként választott tárgyról értekezének. Erre a jelen volt igazgató tanártársai nevében kinyilatkoztatja, hogy e kívánságnak annál nagyobb örömmel készek eleget tenni, mivel ez által is csak alkalom nyílik az intézetből évenként kibocsátott növendékekkel szerzett ismereteiket közölni. Végül szótöbbséggel a jövő gyűlés helyét jelették ki és énekléssel bezárták a gyűlést. Egy közös étteremben kedélyes pohárköszöntésekkel búcsút vettünk az egylettől.

Rövid észrevételeim az egyletekről ennyi. A leg-szorosabb egybefüggés van ezek között úgy, hogy a három fokozat csupán együtt teszen egy teljes egészet.

Sóos Antal. *)

Páris romjairól.

Az „Indep. Belge” írja: „Ma csütörtökön este, máj. 25-én miként tegnap is, Páris egészen tüzhelyhez hasonlított. Ha a külgügyminiszteriumot és a földmívelési kört — mind a kettő gránátokkal van összelődözve — elhagyjuk, a becsületrend palotájához érünk, a mely semmivé lett. Az oszlopok, melyek a csinos kupolát körítették, felnyulnak kopaszon s csak itt-ott látni egy-egy maradványát a gyönyörű basreliefeknek. Az udvaron feltornyozva hevernek a szintén elrombolt szomszéd házakból összehordott butorok. A számvevőszék irattárai többé nincsenek. Az államtanács palotája borzasztó tüzhely. A nehéz gerendák, a vastag oszlopok s a jól megterhelt íves tornácok majd mind lezuhantak, egyik sulya a másikat temette el s közébe parázs és hamu van vegyülve.

A Villeneuve marquis palotája a Poitiers utca szegletén már csak romhalmaz. A quai d'Orsay-on levő lakatnya szakadatlanul ég, a nélkül, hogy eloltására gondolnának. Ezen rémképekkel szemben ama palota, melyet Tuillériának neveztek, úgy néz ki, mint egy kisérlet. Ezen gyönyörű épület régibb része még méltóságos tekintettel bír, kupolája be van zuhanva, de ez a nélkül történt, hogy az oszlopokat és a szép koszorufaragványokat megsértette volna. Ellenben az új pavillon de flore retentő pusztításra ment keresztül. A Louvre meg van mentve. Constatálhatjuk, hogy II. Henrik fries-e nem sokat szenvedett a tüztől.

*) u. i. A „Néptanító Lapja” t. szerkesztőjét a tárgy érdekében tisztelettel kérem a közlemény átvételére. S. A.

Ha St Germain l'Auxerroisból tovább megyünk, a látomány mindig borzasztóbb képet ölt. Jobbra az egész igazságügyi palota és a rendőrségi prefectura tüzből al-
lanak. A semmitőlsek új részét a petroleum semmivé tette és szétrobbantotta. A palais St Louis tornyai a lán-
gok martaléka lettek. Chatelettől, melynek mindkét szin-
háza leégett, nehéz a tűzrombolta épületeket az épektől megkülönböztetni. Itt vigyázva kell járni, nehogy az om-
ladozó gerendák által agyonütiessünk.

Még borzasztóbb a kép, ha a szegleten betérünk: itt látjuk romban a városházát. Nem lehet megkülönböz-
tetni már többé a diszműveket rajta. Csak a nagy üveg-
fedelest tartó ablakráma, melyet nem egészen erős két
oszlop hord, emelkedik ki méltóságtelejesen a láng- és
füst-gomolyból, mintha nemzeti művészetünk nevében,
ezen szép-művészet nevében, a Valois-k leánya és XIV-ik
Lajos anyja nevében, protestálni akarna ama nyomor-
tak ellen, kik egy napon elrontják azt, a mit annyi szá-
zad teremtet. IV-ik Henrik oszlopát ledöntötték, helyét
fekete tábla jelöli. A tér elhagyatva, feldöntött kocsik,
puskák-szuronyok, butorok, sipkák-rongyok és vér bo-
ritják a földet. A házak falai telve füsttel, itt amott ron-
gyokba burkolt halottak. A Rivoli-utczába térve hasonló
pusztaság jobbra és balra. Itt is működött a petroleum,
melyet vízi puszkából lödöztek. A Louvre nem égett le.
A Palais-Royal homlokzata csupa füst. Ebbe is sok
golyó behatolt, s oly lyukakat vert rajta, mintha egy
koponyának szemüregeit látnók. Trochu régi palotája
megmaradt, a Louvre könyvtára elégett.

Egy órák a pénzügyi ministerium romlása egé-
szen járhatatlanná tette az utcát. A térparancsnokság
ujjlag elfoglalta régi helyét a Vendome-téren. A tegnapi
nap folytán többször lödöztek ezen helyre. Nem tudták,
honnan jönnek e lövések. Kísült, hogy egy dohányos
boltból lödöznek szemben az igazságügyi ministerium-
mal. Megvizgálták az épületet és ott találták a commune
egyik tagját Brunet két leánnyal. Orgiákat folytattak
ezek a harczközben. Kivitték őket a Vendome-térre s
agyonlőtték. Az oszlop a földön hever, a lovak köveiről
csizk szénájukat, s a katonák fejparnáján használják
romdarabjait. A boulevardokra érve s elhagyva a torla-
szokat, Madelainebe érünk, a St-Honore- és Royal-
utca szegletek minden háza romban. Több helyen pin-
czébe menekültek a lakosok. S egy helyen egészen be-
temette őket a beomlott ház, sokáig hallották itt a jajga-
tásokat, de mire eltszittották a romhalmazt s a pinczébe
érték, már csak meleg hullákra találtak.

XV-ik Lajos tere minden gondolható tárgyakkal
be van szórva. Lille város oszlopa meg van csonkítva.
Strassbourg még magán hordja gyermekies aranyozását
és szomoruan mered az égnek. A Marly-lovak érintet-
lenek, valamint az obelisk is.

Falusi kaszinók.

Tekintetes szerkesztő ur!

Bátor vagyok felkérni a tks. szerkesztő urat egy-
ház községem haladásra kész polgártársai nevében, köz-
érdekekkel összefüggő rövid soraim becses lapjában
fölvételére:

Nemzeti művelődésünk haladásáról tesz örvendetes
bizonyítványt jelen kornuk felvilágosodott századában
azon mindenütt általánossá vált meggyőződés: miszerint
a hazai önművelődés fejlődésének a társadalom alsó és
felső rétegeiben egyaránt célzott realisálásával nem
eszközöltettük többé, mint ez tévesen véleményeztetett
egy időben, a különböző társadalmakat egy compact
egésze összefűzőtt kötelékeinek felbomlása, — s hogy
a sötét tudatlanságnak minden nemest és szépet absor-
bealó szelleme, mint a nemzeti lét fenntartására egyedül
vélelmezett biztosítéka, nélkülözni kénytelen a XIX-ik
század légkörében azon mentelmi jogot, melyet a „hü-
béres korszak” megállapított számára a lelki sötétség,
vakság terjesztése és ápolása, mint haza ellenes bűnnek,
abszolválásában.

Hála érte a korszellemnek! . . .

Ez eszmétől vagyok áthatva, midőn újból is a
közérdekek szorossan összefüggő cél miatt eléggé in-
dokolható nyilatkozatom mellett azon kérdést akarom,
mintegy felhívás képpen intézni nyilvánosan, minden val-
lás külömbögre való tekintet nélkül, magyar ajku egy-
házközségeink falusi lelkeszeihez: Valjon halhatatlan
Széchenyink a társadalom mezején a társulati szel-
lem felébresztése jótékony kihatása közvetítésével
létesített „polgári kaszinókat” csak exclusive a vá-
rosokhoz kötötte; és s ki lennének-e örökre zárva a
faluk köréből az ily „nemesítő intézetek” léte-
sithetése? ! . . .

Színdi kicsiny falusi községünk legalább e tév-hít
czafolasát akarja jelezni, midőn színdi lakos méltóságos
Bors Albert ur szíves közvetítése mellett „falusi casinót”
— akar alapítani, hol mind a szépirodalom, mind a po-
litika (mely utóbbi eddig mindég csak a „pálinskás po-
hár” — és „boros kancsók” szellemében nyert a nép
jozan felfogását demortizáló megoldást egyes elcséplét

úlhírek nyomán), ahhoz méltó lapok által képviselve legyen.

Örömmel konstátálom kicsiny falusi községünk azon, a kor intő szavától áthatott óhaját: **Bárca** igyekeznének Erdély bércezes kishazánk magyar nemzetiségű egyházközségei hasonló falusi kasznók létesítésére lelkeszeik közrehatása mellett!...

Ezen ez okból felhívást intézek községi lelkész M. J. ur nevében minden bármely vallásos lelkesült falusi lelkészhez a Királyhágón inneni kis hazánkban: **Készek** e egy hasonló eljárás követése mellett társadalmunk elhanyagolt reformkérdése megoldását ily lélek nemesisítő intézetek létrehozásával községi hallgatóik részéről biztos megoldás felé vezetni?

S ha igen: akkor méltóztassanak az ilyen pártoló községeik neveit a „megpendített falusi casinó eszméje valóítását pártolók” symboluma alatt nyilvánosságra hozni, hogy ez által alkalom nyíljon a községeknek érintkezésbe tenni magokat egymással.

Engedje az ég, hogy a legszentebb kötelesség a magyar nép szellemi művelődése előmozdítása kötelességének érzete töltse be egyházközségeink hitbuzgó lelkeszeinek keblét!

Vajha úgy lenne!

Nagy Albert,
unitárius theológus.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Kol. Közlöny” héthónapos folyamára jun.—dec. mindennapi postai szétküldéssel 7 frttal o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak féléves és évnegyedes előfizetéseiket június 20-ig megújítani, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjen.

— **Király ő felsége** a miniszterelnököt szólította fel, szemelje ki egy magyar történetest, ki a koronaközt hazánk történelméből oktathat.

— **A légszuszítókészítés** elkészítése körül csakugyan dolgoznak, most már a város háznál rakják le a csöveket s egymásra jelentkeznek azok, kik az új fényes világítást házaikban, üzleteikben alkalmazni óhajtják. A légszuszítógép épülete is lassan bár, de csak emelkedik. Valjon elkészül-e októberre?

— **Sz. 126—1871. éln.** A „Kolozsvári Közlöny” t. szerkesztőségének Kolozsvárt. A törvényhatóságok rendezéséről szóló 1870-ik évi XLII-ik t. cz. jelesen annak 91. §. érvényesítése végett, belügyminister ur ő nagyméltóságának mult hó 15-iki 12,183 számú utasítása folytán, folyó június hó 15-én d. e. 10 órakor, Felvinczen ns. Aranyosszék képviselő-bizottmányának rendkívüli gyűlése fog tartatni. Sziveskedjék a tks. szerkesztőség ezen határnapot becses lapjában közhírré tenni. Felvinczen, 1871-ik évi június hó 1-én. Ns. Aranyosszék főkirálybírája Béli György.

— **Despucz Ágnes** asszony több előkelő olasz

színház tagja körünkbe érkezett, s közelébb, talán est-törtökön, az itteni színházalattal egyetemben hangversenyt rendez a nemzeti színházban. A műsor következő: **Alvó dal** az „Afrikai nő” című operából Majer-beertől, éneklő a hangversenyző; „Az asszony ingatag” Rigolettóból Verdítől, éneklő Ceresa ur; **Ballada** az Amalfi grófné című operából Petrellától, előadja a hangversenyző; végre kettős az „Álarcos bál” című operából, előadja a hangversenyző és Ceresa ur.

— **A kolozsvári nyomdász-testület** f. hó 25-én (vasárnap) a „Raffai-kert”-ben zártkörű táncvigalmat rendez betegsegélyző-egylete javára.

— **A „Községi falkola” ügyében.** Kócsi Károly, néhai tanártársunk és barátunk, sajtó alatt hagyott „Községi falkola” című művének befejezését és szétküldését a t. cz. előfizetőkkel szemben, alulírottak vállalták magukra. A kész munka legfőbb f. h. végéig okvetlenül kikerül sajtó alól. Előfizetéseket a mintegy 13 innyi, rajzokkal ellátott műre, az **elhunytnak családja iránti tekintetből**, június 24-éig még 1 új fájával elfogadunk, tanár Jancsó Lajoshoz címezve; (Kolozsvár belső-farkasutca) Kolozsvárt 1871. június 5. Szabó Sámuel, Jancsó Lajos.

→ **Betűrés.** Közlekedéssel egy éjjel néhány gazember betört a K. S. telkére, szobája ajtaját felfeszítették s több értékes tárgyat eloroztak. Tetteseket nyomozzák.

— **Bulyovszkyné** véglegesen megvált a müncheni udvari színházától. Utolsó bucsuszerepei voltak: „Eboli”, „Don Carlos”-ból, „Sappho” (készszer), „Adelheid”, „Julia.” Ő felsége a bajor király kívánatára „Sappho”-t ismételnie kellett, s ennek második felvonása után a királytól gyönyörű virágokért, és a harmadik felvonás után igen értékes ékszereket és alkalmi költeményeket kapott.

— **Római színházalatt** várnak N.-Szebenbe Bukarestből, mely Pascale igazgatása alatt 4—6 előadásra hirdet bérletet, s működését f. hó 12-n kezdi meg.

— **A kolozsvári takarékpénztár** 1871. május havi üzletforgalma. Bevétele: 262. betét után 68,125 ft 3 kr, visszafizetett váltók 73,960 ft, visszafizetett előlegek 3820 ft, befizetett kamatok 2598 ft 44 kr, illeték 779 ft 79 kr, házbér 8 ft, többek számlájára 500 ft, bécsi bankháztól értékpapírokért 22,500 ft, értékpapírokért 1217 ft 75 kr, értékpapírok utáni kamatok 1410 ft 45 kr, visszafizetett elhelyezmények 10,000 ft, elhelyezmények utáni kamat 32 ft 51 kr, államilleték előlegek után 20 ft, összesen **184,971 ft 97 kr**, pénztári maradvány április 30-ról 34,178 ft 83 kr, összesen **219,150 ft 80 kr**. **Kiadás:** visszafizetett betétek s tőkésített kamatok 99. t. u. 50,049 ft 16 kr, betétek után kifizetett folyókamatok 157 ft 58 kr, leszámított váltók 111,373 ft 40 kr, előlegek értékpapírokra 2955 ft, elhelyezmények 10,000 ft, kifizetett osztalék **1869. évről** 88 ft, kifizetett osztalék 1870. évről 910 ft, értékpapírok vételére 5080 ft, értékpapírok kamataira 122 ft 63 kr,

tisztírt fizetésekre 180 ft, kezelési költségekre 70 ft, megjelenési tiszteletdíjakra 34 ft, államilletékre 20 ft, összesen **181,039 ft 77 kr**, pénztári maradvány május 31-én 38,111 ft 3 kr, összesen **219,150 ft 80 kr**.

— **A „Haza” magyar életbiztosítóbán** 1871. máj. havi üzlet-kimutatása. Benyújtott 608 db. bevallás 600,946 frt 89 kr, kiállított 629 db. beval. 570,414 frt 89 kr, ez évben befolyt díjak összege 307,481 frt 82 kr, ez évben kifizetett károk összege 64,948 frt 22 kr, az összes érvényben levő biztosítások össz. 18,733,612 frt 83 kr, a „Haza” magyar életbiztosítóbán igazgatósága.

— **A gy.-fejérvári pénzverdének** a m. kir. pénzügyminister által megrendelt felosztása a Herm. Zlg. legközelebbi számában, egy ugyane lapban megjelent cikk helyreigazításával — mint látszik megbízható forrásból merített adatokkal következőleg indokoltatik: A nevezett pénzverde 1715-ben állított fel s mindjárt működése kezdetén akkora kárral dolgozott, hogy felosztása már 1787-ben elhatározott az akkori udvari bányahatóság által; de a reakciónak sikerült azt az adózó nép rovására fentartani. 1830-ban ugyanezen okból ismét elhatározták a felosztást, de megint abba maradt, holott hasonló körülmények folytán épen akkor osztatták fel a nagybányait; a prágai, milanoi és velenceinek elbírálását pedig elvileg elrendeltették. — Ekként növekedett aztán a gy.-fejérvári pénzverde deficitje erről évre, míg 10,000 ftól 180,000 frta emelkedett. — A magyar pénzverde ez időszert teljesen a bécsi pénzverdétől függ, azt tehát mindenestre fel kell szabadítani, függetlené kell tenni, a mi azonban csak ezen üzletnek Körmozgására, mint e tekintetben legalkalmasabb helyre leendő összpontosítása által történhetik. A nevezett hely terjedelmes helyiségekkel és jutányos üzleti anyaggal bir, e felett vasut köti össze a fővárossal, melyet 7 óra alatt el lehet érni. — A gy.-fejérvári pénzverde felosztása eszerint tisztán költségkímélésre czélzó adminisztratív, s főleg technikai rendszabály, melynek kivitele által körülbelöl 30,000 frinyi feles költséget lehet az eléggé megterhelt adózó nép javára megtakarítani, s ennél fogva üdvös és ohajtható.

— **Heckenast Gusztáv** kiadásában megjelent új, részint tudományos, részint törvénykezési könyvek: 1) Gróf Széchenyi István munkái. Korszerű kivonatban. Három kötetben. I. k. Hítel. Világ. Stadium. M. akadémia körül. II. k. A kelet népe. Wesselényi és Kossuth. Ado. III. k. Hunnia. A minimum kérdése. Polemia. Védegylet és Deák Ferencz politikai programm töredékek. Ára 5 ft. 2) **A magyar forradalom és önvédelmi harc története 1848—49-ben**, regényes leírásokkal a népek, írta Tótvölgyi Titusz. Ára 1 ft 50 kr o. é. 3) **Erdészeti kézikönyv**, műszaki segédszemélyzet, erdőbirtokosok, gazdatisztek, stb. számára. Írta Lázár Jakab m. kir. erdőmester, 18 ábrával. Ára 2 ft. 4) 1870. évi törvények, stb. gyűjteménye. Szenczey G. III. köt. III. füzet. Ára 30 kr o. é. 5) **Reformáljuk a kath. egyházat.** Írta egy kath. plebanus. Ára 60 kr. o. é. 6)

Magyarország teendői a csalhatlanság kimondása után. Írta Boockay Brutus. Ára 80 kr o. é. 7) **A magyar nyelv teljes szótára.** Ballagi Mór. XIII. füz. Ára 50 kr. 8) **Francia nyelv**, tan. Sárváritól. Első folyam 50 kr. 9) **Himfy szerelmek.** Kisfaludy Sándor. Második kiadás, a költő arcképével. Ára 1 ft 20 kr. 10) **Kis nemzeti muzeum.** I. II. köt. a 50—50 kr. Kaphatók és megrendelhetők Demjén László könyvkereskedése által.

— **Keletindia theatermelése és kivitele.** Indiából legelőször 1862. évben hozott thea Londonba. Akkor még az összes termés mintegy 2 millió fontra rugott; de 1870-ben Alsó-Bengáliából már 11 millió font vitetett ki. Jelenleg Assamban nem kevesebb, mint 290 theateenyésztés, Dardschilingban 44 theakert van; ugy Sylhetben 22, Kascharban 118 helyen tenyésztetik. Kalkuttából 1870-ben 18,434,000 fontot, körülbelöl 3 millióval többet vittek ki, mint előbbi években. Anglia 1869-ben Chinából 139,223,298 font theát vásárolt, melynek értéke körülbelöl 5 millió font sterlinget tön.

Árjegyzék a Kolozsvárt június hó 1-én tartott hetivásárról, (alsó a. mérő középár.) Tisztabúza 5 frt. 90 kr. Elegybúza 4 frt. 70 kr. Rozs 3 frt. 82 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 30 kr. Törökbúza 4 frt. 10 kr. Pityóka 2 frt. 80 kr. Marhahús fontja 23 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Jun. 5-ről: 5% Metalliques 58.90. 5% Nemzeti kölcsön 68.90. 1860-diki államkölcsön 99.80. Bankrészvények 779. Hítelrészvények 286.—. London 123. 30. Ezüst 121.35. Cs. kir. arany 5.84. Napoleon-dor 9.80%.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 80.20. Temesi 77.75. Erdélyi 76.25. Horv.-Slavon 85.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

Nyilttér.

(168)

10—30

Titkos betegségeket

és

tehetetlenséget

(elgyengült férfiert)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

1—3

BORSZÉK!

fürdő idény f. év június 15-én megkezdődik.

A + 5° 7° R. hideg — szénsavas vas fürdők, — vegytani tulajdonságainál, bájos regényes vidék, és balzsamos üde, légmérsékleténél fogva, az europai contingensen eddig ősmert, — s maga nemébe legnevezetesebb fürdői közt első helyén állanak.

Biztos sikerrel használtatnak — különösen az **emésztési, — húgy és ivár szervek takarainál, — vér és vér rendszer kór állapotaiban, — hiányos vérképzés, sápkórnál, női és minden-nemű idegrendszer, ifjúkorban létre jött első foknyi hátgerincz sorvadásban, valamint a hosszús kórok után, minden egyes esetekben, üdítő és regeneráló hatással bírnak.**

Gyógyeszközü szolgálnak a legjobb karban álló három, — s mult évben még hárommal szaporodott, s mint két nemnek külön tükörrel és zuhanyal ujonan felállított, s kényelemnek szolgáló berendezéssel ellátott hideg fürdők; — azon-kivül az ujonan felépült zuhany, részint ásvány — részint édes vízzel táplálva, — ugy a gőzgép által melegített horgony kádfürdők, orvosi rendelet folytán használatra készen állnak.

Ugy egyesek, mint a két tulajdonos község részéről kényelmes s jól bebutorozott egészséges lakások állanak jutányos árért rendelkezésre.

Az egész idény alatt helyben gyógytár, távirda és posta hivatal.

Folyó évi fürdő idény alatt a fürdő orvosi teendőket és rendelvevényeket, a már mult év előtti idény alatt is sikeresen működött s gyakorlott orvostudor tks. Wizinger Károly ur fogja végezni, ki a fürdőt illető szakmájába tartozó értesítésének is megkeresésre június 15-ig Gy.-Szárhegyen, azontul Borszéken kézséggel végzend.

Jó és izletes étkekről, két vendéglős gondoskodik, a fürdő bizottmány által meghatározott mérsékelt árak szerint.

Ezenkívül a kiterjesztett s jó karban tartott sétányok, olvasó termék, zongora és teke szobák, — tánc terem és Erdélynek leghiresebb zenekara (Salamon Kolozsvárról) ez idény alatt is üdítőleg fognak a lábadozó kedélyek egészség sikerdus felujtására s megedzésére működni.

A közlekedés Pestről Kolozsvárig vaspályán, Brassóból Szt.-Miklósig posta kocsin, onnan Borszéki magán fogatokon történik.

Borszéken, 1871. május 26-án.

A fürdői felügyelőség.